

ANDRE KOMPRESSIONSFORMER

BEHANDLERSTRØMPE

Består af 2 kompressionsstrømper, som til sammen yder et sub-bandagetryk på ca 40 mmHg på ankelniveau. Strømperne findes i forskellige udgaver, hvor trykket er forskelligt mellem de 2 strømper. Strømperne udleveres efter mål taget på afhævet ben.

VELCROBASEREDE BANDAGER

Bandager der fikses på ekstremiteterne med velcrolukning, hvilket gør dem lette at montere og justere afhængig af benomfang. Bandagerne er uelastiske og har derfor store udsving mellem hvile og arbejdstryk.

IPC BEHANDLING (INTERMITTERENDE PNEUMATISK COMPRESSION)

Består af en pumpe med manchetter/ luftstøvler med et eller flere kamre. Pumpen puster manchetten op og der skabes en masserende og pulserende virkning som "malker" ødemet ud af benet.

Der kan være behov for specielle tiltag, så som tåkompression i form af tåkapper, pelletter bag malleolen, på forfoden eller direkte henover såret.

EVALUERING AF BEHANDLINGSEFFEKTEN

Der skal vælges den kompression, der reducerer ødemet og sårstørrelsen, og som patienten kan acceptere. Ønsker patienten ikke den anbefalede kompressionsform, er det vigtigt at informere om konsekvensen og betydningen for sårhelingen. Går sårhelingen i stå, skal man genoverveje den kompressionsform, der anvendes. Sårdiagnosen bør genovervejes ved manglende sårheling, på trods af effektiv kompression.

OVERVEJELSER OMKRING VARIG KOMPRESION

Efter endt sårbehandling er det relevant, at vurdere behovet for varig kompression. Den behandlingsansvarlige læge vil kunne vejlede om dette.

Ved varig lidelse kan borgeren eller sundhedsfagligt personale søge om en bevilling på kompressionsstrømper efter § 112 i Lov om Social Service. Det er kommunerne, der afholder udgiften. Kompressionsstrømper klassificeres som et personligt hjælpemiddel. Hvis borgeren selv søger kan kommunen ved behov indhente yderlig oplysninger hos læge eller speciallæge.

Der kan være indgået kommunal aftale om bestemt leverandør, men borgeren har ret til frit leverandørvalg (bekendtgørelsen § 6 til servicelovens § 112). Dette kan dog medføre delvis egenbetaling.

Kompressionsstrømper findes i mange varianter og i mange kvaliteter. For at opnå den ønskede effekt bør der tages individuelle mål af fagperson, der har erfaring med dette, og der skal vælges en kvalitet, der er tilpasset borgerens ben og aktivitetsniveau.

UDARBEJDET FOR DSFS AF:

Eskild W. Henneberg, Overlæge
Karsten Fogh, Overlæge, dr. med.
Susan Nørregaard, Sårsygeplejerske
Else Sværke Henriksen, Sårsygeplejerske
Else Godsk Vestergaard, Sårsygeplejerske

2. udgave, januar 2018

KOMPRESSIONSGUIDE

TIL BEHANDLING AF ØDEM HOS PATIENTER MED SÅR.

Alle sår heler dårligere, hvis der er ødem. Derfor har DSFS foranlediget udarbejdelse af denne guide. Guiden tager udgangspunkt i den Nationale Kliniske Retningslinie for behandling af kronisk ødem i underekstremiteter.¹

Guiden henvender sig til sundhedsfagligt personale, der behandler patienter med bensår. Korrekt valg af kompressionsmetode forudsætter diagnosticering af sårtypen, herunder vurdering af kredsløbsforhold.

Det primære mål med kompressionsbehandling er ødemreduktion, forbedret perifert kredsløb, sårheling og smertereduktion.

DSFS anbefaler, at valg af kompressionstype og den praktiske udførelse af kompressionsbehandling udføres af sundhedsfagligt personale, der har kompetencer, viden og erfaring til, at vurdere kompressionens effekt samt justere behandlingen.

Kompressionsbehandling er altid en lægeordination

Referencer:

1 National Klinisk Retningslinie for behandling af kronisk ødem i understremiteter. Sundhedsstyrelsen 2017.

DANSK SELSKAB FOR
SÅRHELING

KREDSLØBSVURDERING

NORMALT KREDSLØB

- kendetegnes ved en sikker tilstedeværelse af palpabel puls enten i arteria dorsalis pedis eller arteria tibialis posterior
- eller ankel-armtryk - indeks måling (ABPI) med et indeks mellem 0,9 og 1,2 (se DSFS' s Vejledning)
- tåtryk > 50 mmHg

LET TIL MODERAT ARTERIEL INSUFFICIENS

- ABPI med index mellem 0,5 og 0,8
- tåtryk < 50 mmHg og > 30 mmHg

KRITISK ISKÆMI

- ABPI index < 0,5
- tåtryk < 30 mmHg

Husk en vurdering af kredsløbet indbefatter **altid** en klinisk vurdering af underben/ fødderne: palpable fodpuls, kapillærrespons, hudens farve, ændres farven ved elevation af underben, manglende hår- og neglevækst, er der hvile og/eller gangudløste smerter eller smerter ved elevation af underben?

Husk ABPI måling kan **ikke** bruges ved diabetikere - kræver tåtryksmåling!

Ved svære ødemer er målingen usikker.

KOMPRESIONSTRYKKET

Kompressionstrykket klassificeres som *mildt* (<20 mmHg), *medium* (20-40 mmHg), *kraftigt* (40-60 mmHg) eller *meget kraftigt* (>60 mmHg).

KREDSLØB	DIAGNOSE	KOMPRESIONSTRYK
<i>Normalt</i>	<i>Venøst</i>	<i>Medium til meget kraftigt</i>
	<i>Lymfødem</i>	<i>Kraftigt til meget kraftigt</i>
	<i>Neuropatisk</i>	<i>Mildt til medium</i>
<i>Let til moderat art. insuff.</i>	<i>Iskæmisk</i>	<i>Medium</i>
	<i>Venøst</i>	<i>Medium</i>
	<i>Neuropatisk</i>	<i>Mildt til medium</i>
	<i>Lymfødem</i>	<i>Medium</i>
<i>Kritisk iskæmi</i>	<i>Alle</i>	<i>Mildt</i>

KOMPRESIONS BANDAGER

Kompressionsbandager kan inddeles i tre grupper; elastiske bandager, uelastiske bandager og multikomponentbandager.

ELASTISKE BANDAGER har en sammentrækningsevne, som betyder, at bandagen altid forsøger at komme tilbage til sin oprindelige længde. Der er ikke store udsving mellem hvile og arbejdstryk.

UELASTISKE BANDAGER er bandager, som er totalt uden stræk eller med kort stræk. Det korte stræk betyder, at bandagen yder et signifikant højere tryk i stående position og ved gang, idet bandagen ikke viger for det øgede muskelvolumen, som lægmusklen yder ved gang. Der er derfor store udsving mellem hvile og arbejdstryk ved uelastiske bandager.

MULTIKOMPONENTBANDAGER består af flere forskellige typer af bind, nogle op til fire forskellige. Det er bandager, som er sammensat af en kombination af polstermateriale, elastiske og uelastiske bandager. Det er sammenspillet mellem de enkelte bandager, der giver effekten. Ved multikomponent bandager: Disse bandager findes i forskellige udgaver til ben med normalt kredsløb og let til moderat arteriel insufficiens.

VALG AF KOMPRESIONSTYPE I FORHOLD TIL KREDSLØBSVURDERINGEN

KREDSLØBSVURDERING	KOMPRESIONSTYPE
Normalt kredsløb	<ul style="list-style-type: none"> • Uelastiske kompressionsbandager • Elastiske kompressionsbandager • Multikomponent kompressionsbandager • Behandlerstrømper med subbandagetryk på ankelniveau på eller over 40 mmHg
Let til moderat arteriel insufficiens	<ul style="list-style-type: none"> • Uelastiske kompressionsbandager • Elastiske kompressionsbandager • Multikomponent behandlerstrømper • Behandlerstrømper med subbandage tryk på ankelniveau på 20 - 40 mmHg
Kritisk iskæmi	<ul style="list-style-type: none"> • Uelastiske kompressionsbandager • Elastiske kompressionsbandager • Behandlerstrømper med subbandage tryk på ankelniveau på 10 - 20 mmHg

Der kan være forskellige lokale retningslinjer for valg af kompressionstype i forhold til kredsløbsvurderingen. Man skal **altid** følge anbefalingerne fra den behandlingsansvarlige Såramb., Sårklinik eller Sårcenter.

GENERELLE FORSIGTIGHEDSREGLER / Ekstra inspektioner/opmærksomhed ved:

- Neuropati, patienterne reagerer ikke på gener fra kompressionen.
- Tynde ben med knoglefremspring, der skal polstres ekstra.
- Kritisk iskæmi øger risikoen for trykskader. Anlæggelse af kompression kræver stor omhyggelighed.